

ΕΛΙΣΑΒΕΤΑ

Διήγημα FELIX FRANCO

[Τέλος]

Μεταξύ δύο φύλλων του λευκώματος της 'Ελισαβέτας εύρισκeto ἐπιστολή της κ. Βρεάν φέρουσα παλαιάν ἡμερομηνίαν καὶ περιέχουσα ἐν ὑστερογράφῳ τὰ ἐξῆς: «Κατέβαλον πᾶσαν προσπάθειαν, καλή μου 'Ιακωβίνα, ὅπως ἐπιτύχω διὰ τὸν Λουκιανὸν συνοικέσιον, τὸ ὁποῖον θὰ τῷ παρασχη μεγάλην προίκα, διότι ἡ νύμφη ἐκληρονόμησε πλοῦσιον θεῖόν της. Ὁ υἱός μου θὰ ἐπανέλθῃ μετ' ὀλίγους μῆνας ἐνωρίτερον παρ' ὅσον ὑπελόγιζον. Σᾶς τὸ γράφω, διότι ἐσκέφθην, ὅτι τοιαύτη εἰδήσις θὰ νῦχαρίσται σὲ καὶ τὴν καλὴν μας 'Ελισαβέταν.»

Ὁμιλοῦσα ἡ κ. Βρεάν μετὰ τόσης βεβαιότητος περὶ τοῦ γάμου τοῦ Λουκιανοῦ ἐξηκολούθει τὰς συνήθεις της ὀνειροπολήσεις. Ἐνόμιζεν, ὅτι ἡ 'Ελισαβέτα ἐθεραπεύθη πλέον ἀπὸ τὸν ἔρωτα της παιδικῆς της ἡλικίας. Ἡ κόρη της κυρὰ 'Ιακωβίνας τῇ ἐράνῃ ὠραιότερα, ὁρσερωτέρα παρ' ἄλλοτε. Δὲν ἐγνώριζεν, ὅτι ἡ ἀτυχὴς αὕτη κόρη ἐπασχε καὶ δὲν προέβλεπε, πῶσον τοιοῦτου εἶδους ἀγγελίαι θὰ τὴν κατέθλιβον... Δυστυχῆς 'Ελισαβέτα!

* *

Ὅτε ὁ Λουκιανὸς ἐπανῆλθεν, ἐζήτησεν ἀμέσως πληροφορίας περὶ τῆς 'Ελισαβέτας. — Ἡ 'Ελισαβέτα εἶνε καλὰ, εἶπεν ἡ κ. Βρεάν, ὥς ὁμιλήσωμεν γιὰ σένα, καλὸ μου παιδί.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ὅτε ὁ Λουκιανὸς ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐπισκεφθῇ διὰ τινὰς ἡμέρας τὴν ἑπαυλιν, ἡ κ. Βρεάν μετὰ λύπης ἐμάντευσεν ἐκ τοῦ συγκεκινημένου ὕφους τοῦ υἱοῦ της μέρος τῆς ἀληθείας καὶ διειδὼν ἰσχυρὰν ἀντίστασιν. Προσεπάθει νὰ κερδίξῃ καιρὸν ἐξετάζουσα τὰς ἐνδείξεις τοῦ ἔρωτος τούτου, ὅστις ἐξεδήλουτο καταφανῆς πλέον καὶ ἐζήτει κατάλληλον περίστασιν, ὅπως θίξῃ τὸ ζήτημα ἐτέρου πλουσίου συνοικεσίου, ὅτε ἔλαβεν ἐκ μέρους τῆς κυρὰς 'Ιακωβίνας ἐπιστολήν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐξιστόρει ἐκείνη μετ' ἀνησυχίας τὰ τῆς υἱείας τῆς 'Ελισαβέτας καὶ ἐζήτει συμβουλὰς καὶ τὴν ἡθικὴν βοήθειαν τῆς κ. Βρεάν, εἰς ἣν εἶχε πᾶσαν ἐμπιστοσύνην.

«Ἀσθένεια κρυφὴ καταθασανίζει τὸ παιδί μου», ἔλεγεν ἡ κυρὰ 'Ιακωβίνα, ὅπως παραστήσῃ τὴν ἐξασθένησιν καὶ τὸν μαρasmus τῆς 'Ελισαβέτας. Ἐντὸς τῆς ἐπιστολῆς ὑπῆρχεν ἐτέρα ἐσφραγισμένη μετὰ προσοχῆς καὶ φέρουσα καθαρογεγραμμένην τὴν ἐπιγραφὴν: «Διὰ τὸν κύριον Λουκιανόν.» — «Σᾶς τὴν στέλλω, ὅπως μοῦ τὴν ἔδωκεν ἡ Βέτα μου, ἥτις καθ' ἐκάστην ὁμιλεῖ δι' ὑμᾶς καὶ διὰ τὸν ἐρχομὸν τοῦ κ. Λουκιανοῦ.»

Ὁ Λουκιανὸς ἔλαβεν ἀμέσως τὴν ἐπιστολήν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῆς μητρὸς του καὶ

ἀφ' οὗ τὴν ἀπεσφράγισε μετὰ καταφανοῦς ἀγωνίας, ἀνέγνω τὰ ἐπόμενα:

«Κύριε Λουκιανέ,

» Ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναχωρήσεώς σας μετεβλήθην καὶ ὑπέφερα πολὺ, ἐσκέφθην πολὺ καὶ ἐγήρασα πολὺ ἐπίσης. Ἐννοῶ τῶρα χίλια πράγματα, τὰ ὁποῖα πρὶν δὲν ἐνόουν οὔτε εἰς τὰ βιβλία οὔτε περὶ μου. Ἐπιτρέψατέ μου νὰ σᾶς ἀνοιξῶ τὴν καρδίαν μου καὶ μὴ μὲ κατακρίνετε, ἐάν παρηγοροῦμαι διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ μέλλοντος ἐπαναφέρουσα ὑμᾶς εἰς τὸ παρελθόν δι' ὀλίγας στιγμὰς.

» Εἶμαι καταδικασμένη. Οἱ ἱατροὶ δὲν γνωρίζουν, ἀπὸ ποίαν ἀσθένειαν ἀποθνήσκω ἢ δὲν θέλουν νὰ τὴν ὀνομάσουν· ἐγὼ ὅμως γνωρίζω, ὅτι ἀποθνήσκω, διότι ὠνειρεύθην εὐτυχίαν ἀδύνατον. Εἶχον ἄδικον, ἀλλ' εἴσθε καλὸς καὶ δὲν θὰ μὲ κατακρίνετε ποτὲ δι' ἐλλείψιν θάρρους· δὲν ἠθέλησα νὰ ἀποθάνω, δὲν τὸ κατώρθωσα ὅμως... Ἄν εἶνε ἁμαρτία, ὁ θεὸς ἅς μὲ συγχωρήσῃ!

» Ἐνθυμείσθε τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν εἶμεθα μικροὶ καὶ εὐτυχεῖς καὶ μὲ τὸ μερίδιμα εἰς τὰ χεῖλη ἐτρέχομεν εἰς τὸ δάσος, ἐκόπτομεν ἄνθη καὶ χαμοκέραια; Ἐγὼ τὰ ἐνθυμοῦμαι ὅλα καὶ μοῦ φαίνεται, ὅτι ἡ ἐποχὴ ἐκείνη εἶνε μακράν. Σᾶς ὀνομάζω κύριον Λουκιανόν, μὲ ὀνομάζετε χαϊδευτικὰ Βέταν καὶ μοῦ ἐλέγετε νὰ σᾶς ὀνομάζω ἀπλῶς Λουκιανόν. Δὲν ἐτολμοῦσα. Τότε μὲ ἀπειλούσατε, ὅτι θὰ μὲ καλῆτε κυρίαν 'Ελισαβέταν... Πόσον ἡμεθα εὐτυχεῖς τότε! δὲν εἶνε ἀλήθεια;

» Τώρα δύναμαι νὰ σᾶς ὀνομάζω Λουκιανόν, δὲν θὰ μὲ ὀνομάζετε κυρίαν 'Ελισαβέταν! Ἡ ζωὴ μου εἶνε τόσον βραχεῖα, θὰ ἀποθάνω εἰς τὸ ἄνθος τῆς νεότητος, ἀλλὰ δὲν παραπονέομαι δι' αὐτό, ἀφ' οὗ ἐγνώρισκα καὶ ἡγάπησα σᾶς. Προτιμότερον εἶνε νὰ ἀποθάνω... Ἡ εὐτυχία μου θὰ ἦτο καὶ ἰδική σας εὐτυχία; Ὅχι... ἤμην τόσον ἄγνωστος, τόσον πτωχὴ, θὰ ἤμην ἐμπόδιον εἰς τὴν προαγωγὴν σας. Δὲν θὰ τὸ ἠσθάνεσθε κατ' ἀρχάς, ἀλλ' ἴσως θὰ τὸ παρετηρεῖτε μίαν ἡμέραν... Ἐτελείωσεν... ἤμην ἀναξία ὑμῶν. Δι' ὑμᾶς ἀρμόζει ἄλλη... σᾶς βεβαιῶ, ὅτι δὲν τὴν μισῶ! ἅς λάβῃ τὴν εὐτυχίαν μου... θὰ εἶνε ἀνταξία ὑμῶν, ἀλλὰ δὲν θὰ σᾶς ἀγαπήσῃ περισσότερον ἀπὸ ἐμέ. Ναί, σᾶς ἡγάπησα τόσον καὶ συγχωρήσατέ με, ἐάν ἐτόλμησα νὰ σᾶς ἀγαπήσω τόσον πολὺ... Κατὰ τῆς μητρὸς σας δὲν ἔχω κανέν παραπόνον· σᾶς ἀγαπᾷ καὶ ὀφείλω μέχρι τελευταίας μου πνοῆς νὰ τὴν ἀγαπῶ καὶ νὰ τὴν σέβωμαι.

» Εὐτύχει... Μίαν μόνην χάριν σᾶς ζητῶ, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ παρελθόντος ἐκείνου νὰ ἐνθυμῆσθε κάποτε τὸ πρόωρος σθεσθὲν μερίδιμα καὶ τὸν ἀθῶον ἔρωτα τῆς ἀτυχοῦς παιδικῆς σας φίλης.

» ΕΛΙΣΑΒΕΤΑ.»

Ὁ Λουκιανὸς δὲν ἦτο εἰς κατάστασιν νὰ σκεφθῇ, ἡ κ. Βρεάν ἐκπληκτος ἀνεμέτρα τὸ κακόν, ὅπερ ἔνεκα τοῦ μητρικοῦ ἐγωισμοῦ τῆς ἐπροξένησεν. Ἀμφότεροι, μήτηρ καὶ υἱός, ἔμειναν ἐπὶ στιγμὴν ἀκίνητοι, ἄφω-

νοι, ἀποφεύγοντες νὰ παρατηρῶσιν ἀλλήλους. Πρῶτος ὁ Λουκιανὸς ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ μὲ φωνὴν, τὴν ὁποίαν ἡ συγκίνησις καθίστα ξηρὰν καὶ τραχεῖαν:

— Ἄς ἀναχωρήσωμεν! ἐκραύγασε. Καὶ ἐγὼ, ὅστις ἐδίσταζον, ὅστις ἀμφέβαλλον! Ἄ! μητέρα, διατί νὰ δώσω πίστιν εἰς τοὺς λόγους σου, ἀντὶ νὰ ὑπακούσω εἰς τὸ ἀπλοῦν ἐνστικτον τῆς νεότητός μου; Παραφροσύνη τῶν φρονίμων, ἥτις τοὺς ἀπατᾷ καὶ ἥτις μᾶς φονεῖ!

Ὁ ἐξιλασμός ἤρχιζε διὰ τὴν ἀτυχῇ γυναῖκα. Ἐδέχθη τὴν ἐπίπληξιν, ἥτις τῆς κατεσπάραττε τὴν καρδίαν καὶ δὲν ἀπῆντησε τίποτε. Ὁ Λουκιανὸς ἦτο ἐξάλλος ἐκ τῆς θλίψεως· ἡ παραφορά τοῦ πάθους ἐξήγειρεν ἐν τῇ ψυχῇ του τὸν ἀναποφάσιστον ἔρωτα, τὸν ὁποῖον αἱ μάταιαι προφυλάξεις τῆς κ. Βρεάν εἶχον περιορίσῃ. Ἠλεγχεν ἑαυτὸν καὶ τὴν μητέρα του μετὰ πικρίας, διάφοροι σκεψαίς ἐτάρασσον τὸ πνεῦμά του, αἰσθημα ὀργῆς καὶ ἀπελπισίας τὸν παρέφερεν.

Ἄλλοτε εἶχεν εὕρῃ τὴν 'Ελισαβέταν θεληματικὴν, εἶχε δοκιμάσῃ δι' αὐτὴν ἔρωτα παιδικόν, ἔρωτα ὀνειροπόλον κατόπιν· τῶρα τὴν ἡγάπα μετὰ μανίας, καὶ θὰ τὴν ἡμφισβήτην ἀπὸ τὸν κόσμον ὁλόκληρον, ὅστις ἐζήτει νὰ τοῦ τὴν ἀποσπάσῃ! Ἄλλ' «οἱ στεναγμοὶ δὲν ἐγείρουσι τοὺς νεκρούς», εἶπεν ὁ Σχίλλερ.

Μήτηρ λοιπὸν καὶ υἱὸς ἀνεχώρησαν διὰ τὴν ἑπαυλιν, ὅπου ἡ κυρὰ 'Ιακωβίνα τοὺς περιέμενε καὶ ὅπου ἡ 'Ελισαβέτα ἀπέθνησκεν ὡς ἄνθος πρόωρος μαρνανθέν.

* *

Μετὰ παρέλευσιν ἔτους ἀπὸ τοῦ μοιραίου θανάτου τῆς 'Ελισαβέτας, ἡ κ. Βρεάν καὶ ἡ κυρὰ 'Ιακωβίνα δὲν ὑπῆρχον πλέον ἐν τῇ ζωῇ. Ἡ κυρὰ 'Ιακωβίνα, καίτοι εἶχε σιδήρῃν κρᾶσιν, δὲν ἀντέσχεν εἰς τοιαύτην θλίψιν. Ἡ κ. Βρεάν κατατρυχομένη ἐκ τῆς ιδέας, ὅτι δὲν ἐνήργησε καλῶς καὶ βλέπουσα τὴν κατάστασιν τοῦ Λουκιανοῦ, ἀπέθανε μὲ βεβαρυμένην τὴν συνείδησιν. Καὶ ὅμως πόσαι καλαὶ καὶ ἐντιμοὶ μητέρες θὰ ἐνεργήσωσι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εἰς παρομοίας περιστάσεις! Τοιοῦτος εἶνε, φεῦ! ὁ μητρικὸς ἐγωϊσμός.

Ὁ Λουκιανὸς ἡγόρασε τὴν ἑπαυλιν, ὅπως ἐκεῖ εύρίσκη παρηγορίαν καὶ διέλθῃ τὸ πένθος του. Κατόπι μὴ δυνάμενος νὰ ὑπομείνῃ τὰς ἐντυπώσεις τοῦ ἐρήμου ἐκείνου μέρους, ἐρρίφθη εἰς τὰ ταξείδια, καὶ μόνον κατ' ἔτος ἐπισκέπτετο τὴν ἑπαυλιν. Τὰ εἰσοδήματα τῆς κ. Βρεάν αὐξηθέντα δι' ἐπιτηδεῖας οἰκονομίας τῷ ἤρχουν, ὅπως διάγῃ τοιοῦτον βίον. Ἐκάστην ἀνοιξιν, εἰς τινὰ γωνίαν τοῦ κήπου ἄνθη λευκὰ καὶ ἐρυθρὰ ἀνθοῦσι περὶ λίθινου σταυροῦ καὶ τὰ πιστὰ ρόδα κρύπτουσιν ἀπὸ τὰ ἀδιάκριτα βλέμματα τὸ περιπαθὲς τῆς 'Ελισαβέτας ὄνομα, κάτωθεν τοῦ ὁποίου ὁ Λουκιανὸς ἔγραψε τὰ ἐξῆς:

«Ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἡγαπήθημεν, δὲν διήρκεσε πολὺ, ἀτυχῆς κόρη, παρῆλθεν ὡς ἀνέμου πνοή».

Κ. ΓΙΑΝΝΑΚΑΚΗΣ

ΤΕΛΟΣ